

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Aplikace znalostí a dovedností získaných
účastí na projektu OP VK "Profesní
podpora pedagogů předškolního
vzdělávání" do praxe - kvalitativní
výzkumné šetření

Vypracovala: Lucie Šůsová

Vedoucí práce: PhDr. Miluše Vítečková, Ph.D.

České Budějovice 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vykonala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, dne 31. 3. 2016

Lucie Šušová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat PhDr. Miluši Vítěčkové, Ph.D. za odborné vedení, její lidský přístup a pomocnou ruku při tvorbě mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří mi umožnili realizovat rozhovory do mé bakalářské práce.

Abstrakt

Tato bakalářská práce je zaměřená na projekt „Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání.“ Cílem práce bylo zjištění motivů pro přihlášení se do kurzů projektu. Dále se cíle týkaly zjištění přínosů a úskalí, která vnímají samotné účastnice kurzů, ale také další pedagogičtí zaměstnanci mateřských škol, kde účastnice pracují. Práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část obsahuje kapitoly věnující se dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků, vzdělávání dospělých, lektorování a obsahu projektu. Praktická část přináší výsledky kvalitativního výzkumného šetření. Pro ucelené nahlédnutí do problematiky jsou mateřské školy zkoumány jako vícečetné případové studie. Výsledky jsou pro přehlednost zasazeny do tabulek, které odpovídají zvoleným výzkumným otázkám.

Klíčová slova: další vzdělávání pedagogických pracovníků, lektorování, vzdělávání dospělých, projekt „Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání“

Abstract

This Bachelor thesis is focused on the project „Professional support for teachers of preschool education.“ The goal of the study was to determine the motives for signing up for the courses. Furthermore, it relates to benefits and difficulties perceived by the course participants themselves, but also by education employees of kindergartens, where the participants work. The thesis consists of two parts - theoretical and practical. The theoretical part contains chapters concerning further education for teachers and adults, and it reviews the project itself. The practical part describes the research. For a comprehensive insight into the problems, the kindergartens are investigated as multiple case studies. The results are for clarity set in the tables that correspond with chosen research questions.

Keywords: teachers training, lecturing, adult education, project „Professional support for teachers of preschool education“

OBSAH

ÚVOD	8
1 DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ (DVPP)	9
1.1 Význam dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	9
1.2 Cíle dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	10
1.3 Strategické a legislativní dokumenty ošetřující DVPP	11
1.4 Vyhláška č. 317/2005 Sb.	11
1.5 Institucionalizace a poskytovatelé DVPP	12
1.6 Kvalita vzdělávání a kvalita učitelů	14
1.7 Výzkumy profesního rozvoje učitelů	15
1.7.1 Mezinárodní výzkumy	15
1.7.2 České výzkumy	16
2 VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH	18
2.1 Vymezení pojmu	18
2.2 Trend současnosti	18
2.3 Vznik českého vzdělávání dospělých	19
3 DALŠÍ PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	21
3.1 Dělení dalšího profesního vzdělávání	21
4 LEKTOROVÁNÍ	23
5 PROJEKT „PROFESNÍ PODPORA PEDAGOGŮ PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“	25
5.1 Obsah projektu	26
5.1.1 KA1 – Programy pro předškolní vzdělávání - interní mentoring	26
5.1.2 KA2 – Programy pro předškolní polytechnické vzdělávání	29
5.1.3 KA3 – Příklady dobré praxe v mateřské škole	31
5.1.4 KA4 – Osobnostní a sociální rozvoj učitele	31
5.2 Mateřská škola a její pedagogové jako cílová skupina projektu	31
5.2.1 Potřeby vzdělávání učitelů MŠ	32
6 CÍLE VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	34
6.1 Výzkumné otázky	34
7 METODIKA	35
7.1 Případová studie	35
7.2 Hlubkový rozhovor	35
7.3 Výzkumný soubor	36
8 VÝSLEDKY	38
8.1 Případová studie – Mateřská škola č. 1	38
8.1.1 Charakteristika mateřské školy	38
8.1.2 Rozhovor s účastnicí kurzu – Lucie	38
8.1.3 Rozhovor s kolegyní – Magda	39
8.1.4 Rozhovor s vedoucí učitelkou – Iveta	40

8.2	Případová studie – Mateřská škola č. 2	41
8.2.1	Charakteristika mateřské školy	41
8.2.2	Rozhovor s účastnicí kurzu – Lenka	41
8.2.3	Rozhovor s kolegyní – Petra	42
8.2.4	Rozhovor s ředitelkou – Nikola	42
8.3	Případová studie – Mateřská škola č. 3	44
8.3.1	Charakteristika mateřské školy	44
8.3.2	Rozhovor s účastnicí kurzu – Iva	44
8.3.3	Rozhovor s kolegyní – Květa	45
8.3.4	Rozhovor s ředitelkou – Romana	45
8.4	Případová studie – Mateřská škola č. 4	47
8.4.1	Charakteristika mateřské školy	47
8.4.2	Rozhovor s účastnicí kurzu – Kamila	47
8.4.3	Rozhovor s kolegyní – Irena	48
8.4.4	Rozhovor s vedoucí učitelkou – Barbora	48
8.5	Případová studie – Mateřská škola č. 5	50
8.5.1	Charakteristika školy	50
8.5.2	Rozhovor s účastnicí kurzu – Marcela	50
8.5.3	Rozhovor s kolegyní – Jitka	50
8.5.4	Rozhovor s vedoucí učitelkou – Marie	51
9	SHRNUTÍ	52
10	DISKUZE	54
	ZÁVĚR	55
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	56
	SEZNAM PŘÍLOH	59

ÚVOD

Motivem pro výběr tématu „Aplikace vědomostí a dovedností získaných účastí na projektu OP VK „Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání“ do praxe“ pro moji bakalářskou práci byla především moje osobní účast na tomto projektu a evaluace tohoto projektu z časovým odstupem. Pracovala jsem zde jako asistentka, tudíž jsem měla možnost nahlédnout do spousty materiálů, setkat se s lektory a účastníky osobně, vzhledem k roční době trvání projektu byla moje spolupráce zároveň dlouhodobá. Osobně jsem se účastnila i některých probíhajících kurzů.

Bakalářská práce je zaměřena jak na účastnice projektu, tak na přesah těchto kurzů do mateřských škol, ze kterých se přijely učitelé vzdělávat. Při rozhovorech s účastníky kurzů jsem zjišťovala, jak se změnily jejich zaběhnuté stereotypy při práci a zda celá tato zkušenost s unikátním projektem nějak změnila každodennost v jejich mateřské škole. Dalšími otázkami byl přínos, ale i jistá úskalí, která mohla vzniknout při navštěvování těchto kurzů.

V teoretické části popisují poznatky z oblastí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, vzdělávání dospělých, dalšího profesního vzdělávání, lektorování a nakonec samotný projekt „Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání.“

Praktická část obsahuje výsledky kvalitativního výzkumného šetření, které má design vícečetné případové studie. V kapitolách Diskuze a Závěr shrnuji téma jako celek a připojuji i vlastní zkušenosti s projektem.

TEORETICKÁ ČÁST

1 DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ (DVPP)

Pedagogický slovník (Průcha, Walterová, Mareš, 2009, s. 44) uvádí pro DVPP nebo další vzdělávání učitelů definici: „Vzdělávání učitelů v průběhu jejich profesní dráhy.“ Dále definuje DVPP jako: „Povinnost učitelů vzdělávat se po dobu výkonu pedagogické činnosti za účelem obnovení, upevňování a doplňování kvalifikace.“

DVPP tedy navazuje, doplňuje a rozvíjí pregraduální studium, tj. přípravné studium pro budoucí vykonávání povolání.

„Další vzdělávání učitelů můžeme charakterizovat následujícími tezemi jako:

- *systematický, nepřetržitý a koordinovaný proces, který navazuje na pregraduální vzdělání a trvá po celou dobu učitelovy profesní dráhy,*
- *celoživotní rozvíjení profesních kompetencí učitele a trvalý osobnostní rozvoj učitele,*
- *nejrozsáhlejší resortní a celospolečensky významnou oblast vzdělávání dospělých,*
- *jeden ze základních předpokladů transformace školství,*
- *nejefektivnější formu vyrovnávání a obsahu i metod vzdělávání a výchovy ve školství s rychlými proměnami v hospodářsko-technickém i kulturně-sociálním kontextu.“ (Kohnová, 2004, s. 59)*

1.1 Význam dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Význam DVPP je především objasňován na příkladu tlaku vyvíjející se společnosti a s tím souvisejícím vzděláváním a výchovou nové generace. Sami pedagogičtí pracovníci jsou nositeli změn ve školství, tudíž se tedy stávají nezbytným předpokladem k vytvoření úspěšných školských reforem. Prostřednictvím získávání

nových informací v rámci DVPP jsou učitelé schopni reagovat na nově vzniklé požadavky učící se společnosti a tímto způsobem připravovat i své žáky (Bareš in Kohnová, Macháčková, 2007, s. 39).

1.2 Cíle dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Z výše uvedeného lze vyvodit, že hlavním cílem DVPP je zvyšování a prohlubování odborné kvalifikace pedagogických pracovníků.

Hoeben (1986 in Kohnová, 2004, s. 62) zdůrazňuje pět cílů dalšího vzdělávání učitelů:

- „ 1) zdokonalování profesních dovedností učitelů,*
- 2) vnitřní rozvoj škol,*
- 3) zdokonalování vyučovacího a učebního procesu,*
- 4) zavádění inovací a změn ve vzdělávání,*
- 5) osobnostní vývoj učitele. “*

Kohnová (2004, s. 62) naproti tomu usuzuje vyložení cílů jako kategorie cílových změn, které se sledují:

- , ,1) změna znalostí jednotlivců,*
- 2) změna přístupů jednotlivců,*
- 3) změna chování jednotlivců,*
- 4) změna charakteru skupin nebo školních organizací,*
- 5) změna školského systému nebo společnosti.“*

1.3 Strategické a legislativní dokumenty ošetřující DVPP

Bareš (in Kohnová, Macháčková, 2007, s. 39) vysvětluje důležitost DVPP na množství školských materiálů, které se tohoto tématu dotýkají. Součástí Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha) je také „Proměna role a profesní perspektivy pedagogických a akademických pracovníků,“ přijata vládou v roce 2001. Tato část je řazena mezi šest hlavních strategických linií rozvoje.

„Podpora dalšího vzdělávání se objevuje jako jeden ze základních strategických směrů v Dlouhodobém záměru ČR jak v roce 2002, tak i v dokumentu z roku 2005.“ (Krojzlová in Kohnová, Macháčková, 2007, s. 129).

Také cíle Evropské unie zahrnují zkvalitňování DVPP, Lisabonská strategie toto označuje jako Cíl 1.1 Zlepšení vzdělávání pedagogických pracovníků.

1.4 Vyhláška č. 317/2005 Sb.

DVPP legislativně ošetřuje vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků k zákonu o pedagogických pracovnících. Vyhláška je rozdělena na čtyři části, obsahem těchto částí je 17 paragrafů.

§ 1 pojednává o rozdělení DVPP do několika druhů:

- „a) studium ke splnění kvalifikačních předpokladů,*
- b) studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů,*
- c) studium k prohlubování odborné kvalifikace.“*

§ 2 se zabývá studiem pedagogických věd probíhající v rámci celoživotního vzdělávání na vysokých školách, kdy je toto studium ukončeno obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou.

§ 3, 4, 5, 6 uvádí různé druhy studia v rámci DVPP.

§ 7, 8, 9 se týkají studia pro splnění dalších kvalifikačních předpokladů, tj. studium pro vedoucí pedagogické pracovníky, pro výchovné poradce a další.

§ 10 jako poslední obsahuje informace ke studiu o prohlubování odborné kvalifikace.

§ 11, 12 objasňují problematiku akreditační komise.

§ 13 popisuje kariérní systém pedagogických pracovníků.

§ 14, 15, 16, 17 uvádí společná, přechodná a závěrečná ustanovení.

1.5 Institucionalizace a poskytovatelé DVPP

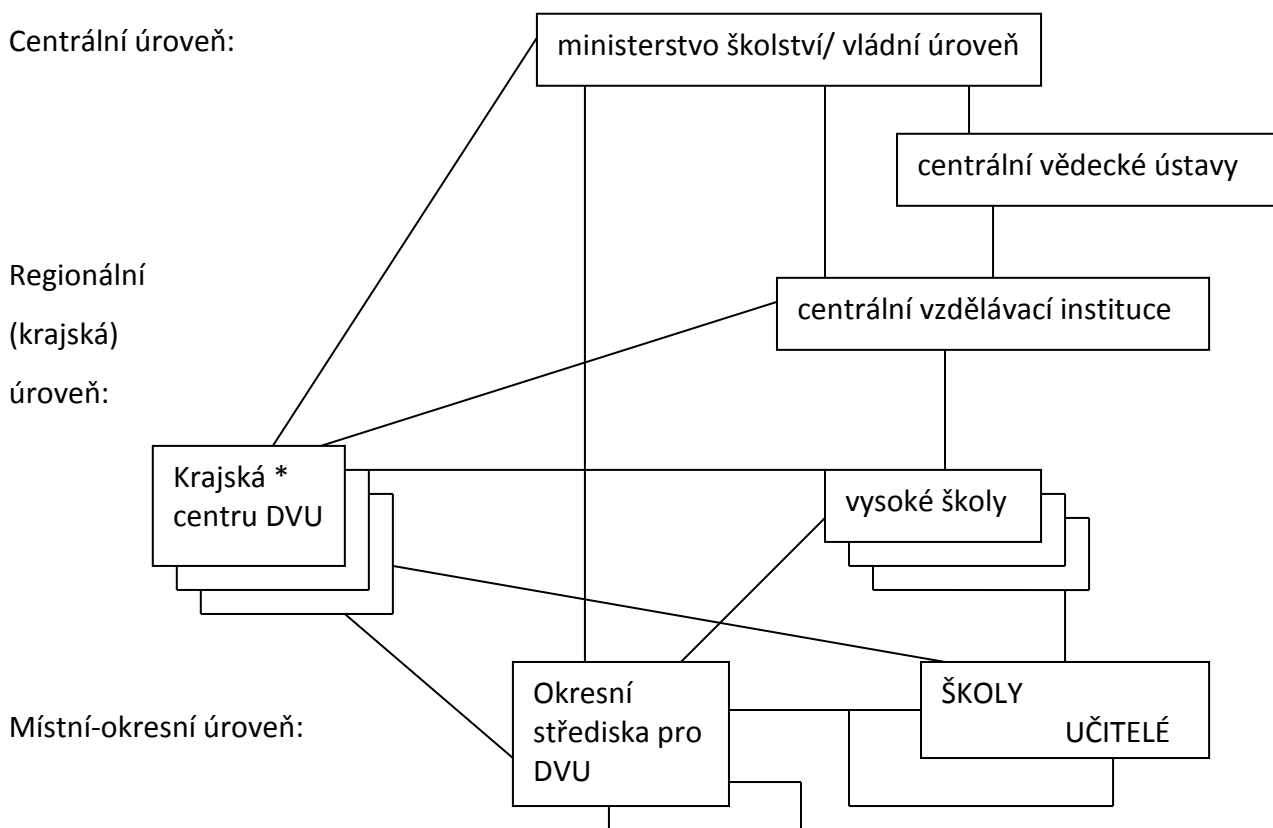
„Institucionalizace je proces, ve kterém se určité jednání a chování stává společensky uznávaným, podporovaným a požadovaným.“ (Beneš, 2014, s. 72)

Ve své podstatě tento proces potvrzuje to, co má společenský a kulturní význam, co je tedy žádoucí a co nikoliv. Ve vztahu s DVPP tedy hovoříme o nutnosti DVPP zařadit do institucionalizovaného systému vzdělávání, který má určité úrovně:

- *„ místní/okresní úroveň: školy, okresní střediska dalšího vzdělávání učitelů*
- *regionální úroveň: pedagogická centra, vysoké školy*
- *centrální úroveň: instituce s koncepční, koordinační, informační a iniciační funkcí.“ (Kohnová, 2004, s. 70)*

V současné době se stále zvětšuje snaha DVPP vylepšovat. Hovoří se především o jednom možném vylepšení. To nastiňuje takové DVPP, které by mělo fungovat jako síť, ve které se spojí všechny tři úrovně DVPP a následně budou spolupracovat. Tuto strukturu objasňuje schéma níže.

Schéma č. 1: *Návrh struktury sítě DVPP, koordinačních a kooperačních vazeb*

Zdroj: Kohnová, 2004, s. 73

Bareš (in Kohnová, Macháčková, 2007, s. 41) vymezuje rozdělení poskytovatelů DVPP jinak, tvrdí: „V současné době existuje rozsáhlá škála institucí, které se na poskytování služeb DVPP podílejí. Jsou to:

- *Specializovaná státní vzdělávací instituce resortu školství – Národní institut pro další vzdělávání (NIDV).*
- *Vysoké školy a jejich fakulty, katedry či specializovaná pracoviště DVU pracující při vysokých školách.*
- *Vzdělávací instituce zřizované kraji (zde jsou typy institucí rozdílné dle jednotlivých krajů).*
- *Samotné školy.*
- *Instituce z jiných resortů.*

- *Neziskové organizace.*
- *Komerční skupiny. “*

1.6 Kvalita vzdělávání a kvalita učitelů

„Kvalita vzdělávání úzce souvisí s kvalitou učitele, která je od poloviny dvacátého století celosvětově v centru pozornosti. Mnoho výzkumných studií prokázalo, že kvalita učitelů je nejdůležitějším faktorem ovlivňujícím kvalitu školního vzdělávání a výkony studentů. Kvalita učitelů a zkvalitňování systému jejich přípravy jsou považovány za klíčový nástroj vzdělávacích reforem a inovací v činnosti škol“ (Spilková, Wildová, 2010, str. 9)

Otázkou kvality učitele se zabývá Národní program rozvoje vzdělávání (dále jen Bílá kniha), který přesně udává představy o kvalitě vzdělávání, kvalitě školy a výuky. Bílá kniha tedy udává přesné profesní standardy pro jednotlivé kategorie učitelů. Jako navázání na Bílou knihu MŠMT v roce 2000 – 2001 vytvořilo projekt „Podpora práce učitelů.“ Projekt měl zformulovat profesní standardy, nikdy k tomu ale nedošlo. V následujících letech byla snaha tyto standardy vytvořit, posléze byly definovány pouze minimální standardy pro učitelskou přípravu, které však nejsou závazné, nýbrž pouze doporučené. V následujících letech proběhly opět snahy o přesné zformulování standardů učitelské profese. V roce 2008 MŠMT zřizuje skupinu akademiků, jejichž úkolem je stanovení profesních standardů. Tato skupina poté vydává rámcový dokument, který udává podobu standardu – jeho smysl a cíle.

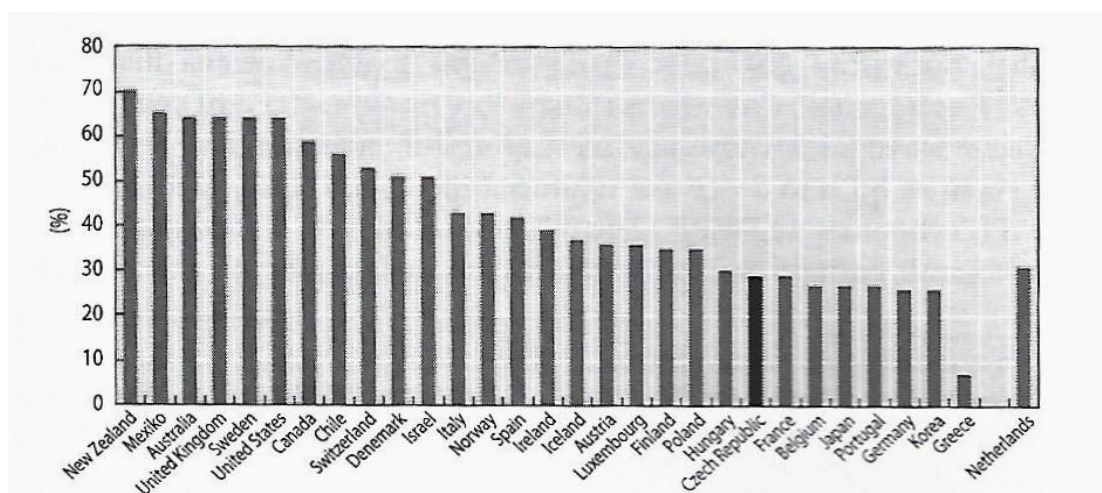
„Profesní standard je chápán jako konkretizace požadovaných kvalit učitele, které jsou nezbytné pro standardní (kvalitní) výkon profese. Profesní standard definuje nezbytné kompetence, které lze chápat jako komplexní způsobilosti pro konkrétní činnosti učitele.“ (Spilková, Wildová, 2010, s. 11-14)

1.7 Výzkumy profesního rozvoje učitelů

1.7.1 Mezinárodní výzkumy

Z dostupných informací je nutné konstatovat, že data o zapojení českých učitelů do profesního rozvoje jsou omezená. „V rámci PISA 2000 byl distribuován dotazník pro ředitele, kde byli dotazováni, jakými programy profesního rozvoje prošli učitelé jejich školy za poslední 3 měsíce. Program profesního rozvoje byl definován jako formální vzdělávání v době trvání minimálně jednoho dne.“ (Starý et al., , 2012, s. 63)

Graf č. 1: **Procentuální účast při profesním rozvoji učitelů ve vybraných státech světa**

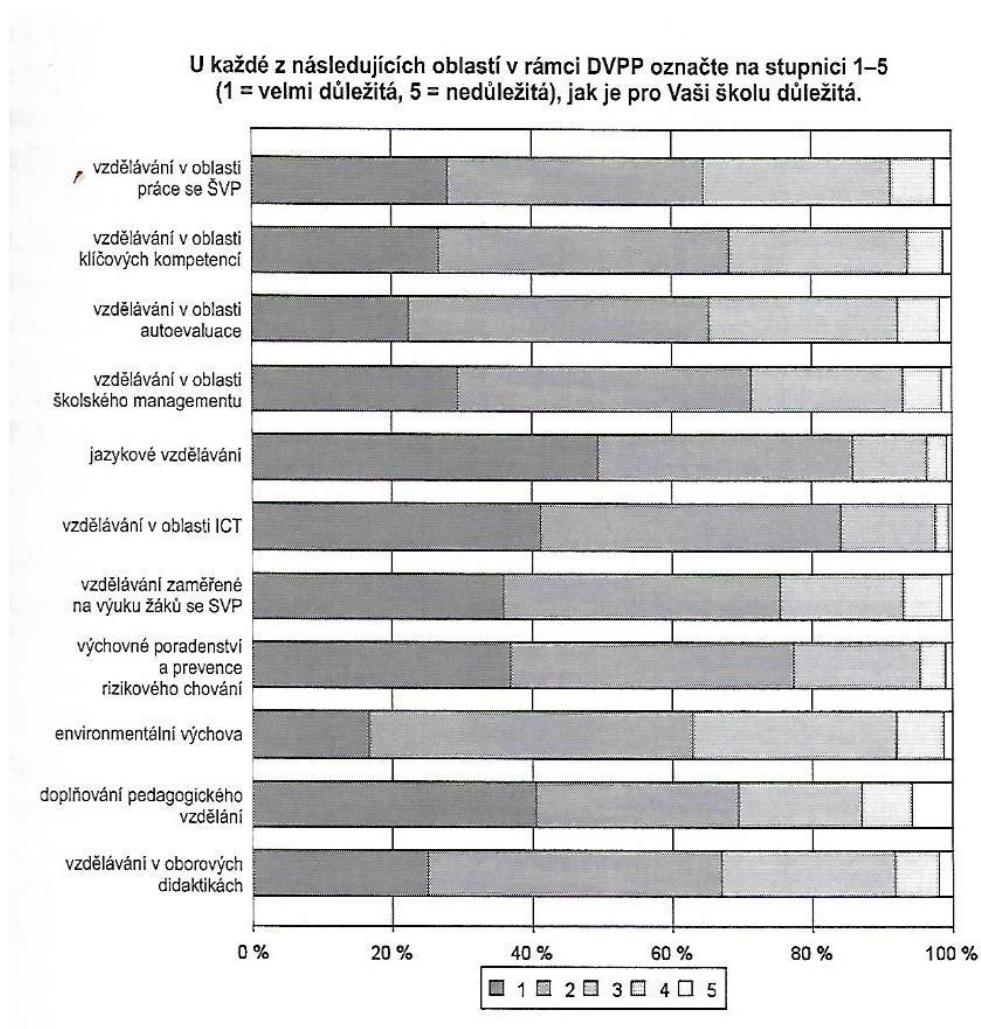
Zdroj: Starý et al., 2012, s. 63

Z výše uvedeného grafu lze vyčíst, že účast českých učitelů je menší než ve většině uvedených zemí. I další mezinárodní výzkum (TIMSS 2007) potvrzuje nižší účast českých učitelů během dvou let v dalším profesním rozvoji (Starý et al., 2012).

1.7.2 České výzkumy

Z důvodu nedostatečných dat nelze využít především poznatky z mezinárodních výzkumů. Na národní úrovni se touto tematikou zabýval Ústav pro informace ve vzdělávání, prostřednictvím tzv. rychlých šetření. Nevýhodou tohoto šetření bylo především to, že respondenty tvořila pouze skupina ředitelů. Výzkum udává kategorie největšího zájmu DVPP z pohledu ředitelů škol.

Graf č. 2: *Oblasti DVPP podle důležitosti*

Zdroj: Starý et al., 2012, s. 65

Na základě výše uvedeného grafu je patrné, že ředitelé zvolili jako nejdůležitější oblasti jazykové vzdělávání a vzdělávání v oblasti ICT. Neméně důležitou oblastí

hodnotí respondenti také doplňování pedagogického vzdělání. Nejméně důležité hodnotí respondenti enviromentální výchovu, vzdělání v oblasti autoevaluace a v oborových didaktikách (Starý et al., 2012).

2 VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

2.1 Vymezení pojmu

Odborně lze vzdělávání dospělých také nazvat teorií vzdělávání dospělých nebo rovněž andragogikou. *„Andragogika je vědní obor v systému věd o výchově a vyučování zaměřený na veškeré aspekty vzdělávání a učení se dospělých.“* (Beneš, 2003, s. 13) Dále Beneš (2003, s. 15) vysvětluje: *„Vzdělávání dospělých se nevztahuje na veškeré učení, ale na učení systematické, plánované, cílevědomé. Ve většině definic se proto označuje vzdělávání dospělých jako institucionalizovaný, organizovaný, organizovaný proces.“*

Oproti tomu Průcha (2009) tvrdí, že andragogikou lze chápat také veškeré přípravy, výcviky, pracovní školení, rekvalifikační kurzy osob, které ukončili své vzdělání po formální stránce vzdělávacího systému.

„Andragogika má interdisciplinární charakter (čerpá z psychologie, sociologie, ekonomie, teorie profesí aj.), vědecky se rozvíjí zejména od 60. let na vysokých školách, má svou infrastrukturu, odborné časopisy, konference aj.“ (Průcha et al., 2009, s. 18) Termín andragogika také označuje *„vysokoškolský studijní obor, který připravuje odborníky pro práci v oblasti vzdělávání, výchovy a starostlivosti o dospělou populaci.“* (Hotár, et al., 2000, s. 38)

2.2 Trend současnosti

V poslední době se od pojmu vzdělávání a výchova dospělých upouští, objevuje se termín zkrácený, a to vzdělávání dospělých. Avšak Balvín (2011, s. 7) objasňuje, že pojem výchova nelze ani v andragogice vynechat, hovoří o tom, že: *„Zdroj výchovy je ukryt v osvojování informací, které jsou velmi důležité pro praktický život jedince i kolektivu dospělých. Každá informace obsahuje nejenom racionální, ale i hodnotovou složku. Tato hodnotová informace má výchovnou funkci i ve vztahu k dospělému.“*

Beneš (2008, s. 14) tuto myšlenku vyvrací: „*Výchova je přípravou na život emancipovaného a rozumného jedince. To předpokládá konec výchovy. Emancipovanou a rozumnou osobnost nemůže samozřejmě nikdo řídit a usměrňovat, tedy ani vychovávat. To vysvětluje proč musí mít andragogika, která pracuje s dospělými, s pojmem výchova problémy.*“ Objevuje se zde tedy otázka, zda výchovu dospělých nahrazuje pojem sociologie. „*Vzdělávání je součástí socializačních procesů člověka. Vzdelávání dospělých se tedy musí pozorovat i na pozadí socializace, kterou zkoumá především psychologie a sociologie. Poznatky socializačních teorií umožňují lépe porozumět možnostem a hranicím učení se dospělých.*“ (Beneš, 2014, s. 93)

Balvín (2011, s. 9) na základě výše uvedených poznatků vyvozuje, že: „*Socializace je podle těchto teorií pro andragogiku procesem, který nahrazuje výchovu, používanou dominantně při výchově a vzdělávání dětí a mládeže.*“

Cílovou skupinou vzdělávání dospělých je široká společnost dospělé populace, rovněž skupiny se speciálními vzdělávacími potřebami. Funkcí vzdělávání dospělých se stává především kultivace občanů, a to ve formě celoživotního učení a vzdělávání.

2.3 Vznik českého vzdělávání dospělých

Velký vliv na vznik vzdělávání v Čechách měli především historické události jako je národní obrození, vznik měšťanstva, následný vznik proletariátu a nástup průmyslové revoluce. Osvětu zajišťovalo mnoho nositelů od kněžích a učitelů, přes ochotnické spolky, až k nedělním školám. Nejprve docházelo k odbornému vzdělávání zemědělců a řemeslníků.

Již v druhé polovině devatenáctého století se objevuje institucionální základna vzdělávání dospělých (Beneš, 2003). V té době byla založena Umělecká beseda, Spolek pro veřejné populární přednášky Osvěta a další. Velký přínos českému vzdělávání dospělých se připisuje také vzniku a působení Dělnické akademie v devadesátých letech dvacátého století. Dále vznikali i tělovýchovné spolky jako např. Klub českých turistů, Sokol.

Avšak až po vzniku Československa hovoříme o významnější legislativní a finanční podpoře vzdělávání dospělých. Dochází k rozmachu nových škol pro dospělé – lidové školy, vyšší lidové školy. Objevuje se zde snaha o rekvalifikaci nezaměstnaných osob.

Šedesátá a sedmdesátá léta minulého století měly pro rozvoj vzdělávání dospělých zásadní význam, a to především na podkladu společenské situace. Docházelo k demokratizaci společnosti, hospodářství vzkvétalo, objevovali se rovněž technické objevy nejrůznějšího druhu. Sociální vědy a andragogika začaly získávat své místo na poli vysokých škol. Následně se andragogika stala samostatnou vědní disciplínou, s tím souviselo i připravování vysokoškolsky vzdělaných andragogů (Beneš, 2003).

„Andragogika jako věda a oblast výzkumu nevznikla jen v důsledku rozvoje nebo diferenciací stávajících vědeckých disciplín, nedá se tedy považovat jen za odnož pedagogiky, filozofie, sociologie či psychologie. Hlavním důvodem jejího vzniku byla společenská poptávka po nových druzích znalostí a kvalifikacích.“ (Beneš, 2003, s. 43)

3 DALŠÍ PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělání se v dnešní době stává nástrojem úspěchu v neklidném sociálním a ekonomickém prostředí. Dochází tedy k celoživotnímu vzdělávání většiny zaměstnaných i nezaměstnaných osob, prostřednictvím něhož nabývají potřebné kompetence. Další profesní vzdělávání je tedy reakcí na požadavky dnešní společnosti (Veteška a kol., 2013).

Beneš (2014, s. 158) objasňuje, že: *„Další odborné vzdělávání je chápáno jako předpoklad osobní a společenské prosperity. Jeho význam roste stejně jako počet účastníků a vynaložených prostředků. Zároveň se mění jeho formy a obsahy.“*

3.1 Dělení dalšího profesního vzdělávání

Další vzdělávání se dělí do tří oblastí:

- občanské,
- zájmové,
- profesní.

Další občanské vzdělávání zahrnuje především získávání vědomostí pro kultivaci člověka jako občana. Úzce se toto vzdělávání prolíná s dalším zájmovým vzděláváním. Tyto oblasti umožňují seberealizaci ve volném čase, naplňování koníčků a zájmů. *„Politické a občanské vzdělávání patřilo dlouhou dobu k pilířům vzdělávání dospělých. V posledních letech se ale jeho význam i přístupy výrazně mění. Namísto politické osvěty nastupuje učící se aktivní občan a budování občanské společnosti.“* (Beneš, 2014, s. 156)

Další profesní vzdělávání představuje hlavně vzdělávání kvalifikační, periodické vzdělávací akce a rekvalifikační vzdělávání. Objevuje se zde termín profesní andragogika, který se zabývá edukačními vlivy pracovního prostředí a tvorbou metodiky poradenství pro dospělé v profesním životě (Veteška a kol., 2013).

V současné době se stává další profesní vzdělávání nejvíce se rozvíjejícím se sektorem služeb. Objevuje se nárůst počtu účastníků, ale roste také subjektivní hodnota vzdělávání. (Beneš, 2014)

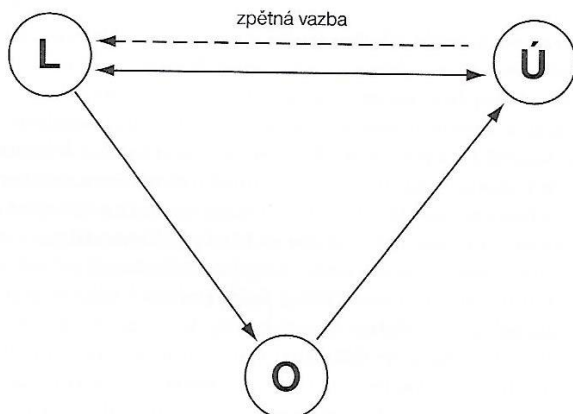
4 LEKTOROVÁNÍ

Lektorování je předem kvalitně připravený vzdělávací proces odborně vedený lektorem. Před vzdělávací akcí je nutná podrobná příprava – získání a uspořádání dat, zvolení klíčových myšlenek, členění do logických celků, výběr metody při přednášení, časové rozvržení. Kvalitní lektorování dbá o pozitivní klima, využívá se tedy metod jako je debata, diskuze, vtipy, příklady z praxe, aktivizační prvky atd. (Medlíková, 2010).

Pro úplné vymezení pojmu lektorování je nutné vysvětlit také termín lektor. „Lektor učí a předává teoretické znalosti a případně i praktické dovednosti podle domluvené zakázky.“ (Medlíková, 2010, s. 14) Náplň lektorovi práce není pouze předávání přesných informací podložených praxí, ale také pozitivní působení na posluchače. U lektora se předpokládá určitá úroveň odbornosti a kvalifikovanosti, dále spolehlivost, respekt k názorům druhých, jasné vyjadřování, kvalitní připravenost apod.

Pozice účastníka vzdělávací akce a lektora je na stejné úrovni, neznamena to však, že by si byli rovni na úrovni vědomostí a kompetencí. Lektor disponuje informacemi, které předává účastníkům ve formě obsahové náplně. Lze ale říci, že i přesto se stávají partnery při vzdělávacím procesu. Tyto vztahy nastiňuje schéma uvedené níže:

Schéma č. 2: **Didaktický trojúhelník**

Zdroj: Jíra, Rampouchová, Veselý, 2004, s. 70

Jedná se o didaktický trojúhelník, kdy v rovině stojí lektor (L) a účastník (Ú), kdežto obsah vzdělávání (O) má samostatné místo ve špici trojúhelníku (Jíra, Rampouchová, Veselý, 2004, s. 70).

5 PROJEKT „PROFESNÍ PODPORA PEDAGOGŮ PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“

„Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání“ je projekt vytvořen speciálně pro pedagogy působící v mateřských školách, a to v rámci výzvy OP VK č. 48 - CZ.1.07/1.3.00/48.0078 (Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení). Jde o projekt financovaný z Evropského sociálního fondu (ESF). Obsahem projektu jsou čtyři oblasti, ze kterých si účastníci mohli vybrat jednotlivé kurzy:

- KA1 – Programy pro předškolní vzdělávání - interní mentoring
- KA2 – Programy pro předškolní polytechnické vzdělávání
- KA3 – Příklady dobré praxe v mateřské škole
- KA4 – Osobnostní a sociální rozvoj učitele

Projekt byl vytvořen pedagogickými pracovníky Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích – společný projekt katedry pedagogiky a psychologie a katedry aplikované fyziky a techniky. Lektory byli jak interní zaměstnanci fakulty, tak externí odborníci z praxe. Zapojena byla i Česká školní inspekce.

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) patří mezi víceleté tematické programy spadající do sekce Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT), jež umožňuje čerpání finančních prostředků v programovaném období 2007-2013 z Evropského sociálního fondu (ESF), jednoho ze strukturálních fondů Evropské unie (EU). OP VK se zaměřuje na rozvoj lidských zdrojů prostřednictvím vzdělávání ve všech jeho formách s důrazem komplexního systému celoživotního učení. (Co je OP VK?.., 2013)

5.1 Obsah projektu

5.1.1 KA1 – Programy pro předškolní vzdělávání - interní mentoring

Klíčová aktivita 1 (KA1) zahrnuje přípravu vlastních odborníků (interních lektorů) na tvorbu vzdělávacích programů, obsahuje 10 čtyřicetihodinových kurzů. Součástí každého kurzu v rámci KA1 byla klíčová aktivita 4 (KA4) „Osobnostní a sociální rozvoj učitele“, je „zaměřená na efektivní komunikační techniky, motivaci spolupracovníků a týmovou práci.“ (Profesní podpora..., 2014) Poté následovala témata, která byla specializovaná pro každý kurz KA1.

TVORBA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- **KA1.1 Tvorba a inovace školních vzdělávacích programů**

Tento kurz obsahuje témata zaměřená především na práci se školním vzdělávacím programem (ŠVP), jeho samotnou tvorbu, popř. inovaci stávajícího ŠVP. Zabývá se také kurikulárními dokumenty předškolního vzdělávání, školní evaluací a pohledem České školní inspekce na současné předškolní vzdělávání. Závěrem tohoto kurzu byla prezentace hotového ŠVP a inovovaných ŠVP.

- **KA1.2 Tvorba třídních vzdělávacích programů**

Návazností školního vzdělávacího programu (ŠVP) a Rámcového vzdělávacího programu pro předškolního vzdělávání (RVP PV) s třídním vzdělávacím programem (TVP) se zabýval právě tento kurz. Obsahem tohoto kurzu bylo seznámení se s tvorbou TVP, vytvoření podnětného, multikulturního a demokratického prostředí ve třídě v MŠ. Veškeré poznatky byly propojeny také zkušenostmi s alternativními směry v současné pedagogice – Waldorfská pedagogika, Montessori pedagogika, program Začít spolu. Ukončením kurzu byla závěrečná prezentace nových TVP a evaluace.

- **KA1.3 Tvorba třídního vzdělávacího programu založeného na příbězích**

Náplní kurzu bylo získání námětů, jak pracovat s příběhem. Kdy příběh může být motivací pro řešení problémů, pro způsob vyvození pravidel. Dalším tématem kurzů byly dramatické činnosti vedené prostřednictvím příběhu. Objevovala se zde tematika filozofování s dětmi. Dále to byl výběr kvalitních literárních zdrojů pro uplatnění při práci s dětmi. Na závěr proběhla reflexe celého kurzu, evaluace a prezentace vzniklých TVP doprovázených příběhem.

- **KA1.4 Tvorba projektů vhodných pro předškolní vzdělávání**

Tento kurz byl zaměřen na projekty pro předškolní vzdělávání, jejich historii v rámci EU. Kurz obsahoval informace, jak projekt vytvořit a následně realizovat. Objevila se zde tematika projektů OP VK (Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost) – jejich rizika, ale také výhody. Hovořilo se zde také o příkladech dobré praxe. Kurz byl ukončen závěrečným zhodnocením a prezentací vlastních vybraných projektů.

TVORBA PREVENTIVNÍCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- **KA1.5 Programy pro integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ**

Hlavním tématem tohoto kurzu byla inkluze z mnoha pohledů – z pohledu dítěte, učitelky, ale také pohled i na inkluzivní školu samotnou. Hovořilo se zde o nejčastějších pohybových, mentálních, zrakových i sluchových postiženích. Edukace, diagnostika znevýhodněných dětí v MŠ byla dalším tématem. Závěrem kurzu proběhlo kolokvium, kde účastníci prezentovali své kazuistiky.

- **KA1.6 Rozvoj emoční inteligence a prosociálního chování v MŠ**

Jak rozvíjet prosociální chování v MŠ? To bylo jedním z mnoha témat obsažených v tomto kurzu. Dále to byla tematika zvládnání negativních emocí, adaptačního procesu dítěte v MŠ, morální vývoj dítěte atd. Mluvilo se zde také

o vlivu rodiny na emoce dítěte a o programech rozvíjejících emoční inteligenci u dětí. Dalším tématem byla kresba a relaxace, které slouží jako prostředky pro emoční rozvoj.

- **KA1.7 Prevence školních obtíží**

V tomto kurzu se objevovala tematika posouzení vývojových tendencí pro stanovení stimulačních nebo podpůrných opatření v oblasti komunikace, hrubé a jemné motoriky, grafomotoriky, laterality, smyslového vnímání a dalších. Zabýval se také předmatematickými aktivitami, z oblasti jazyka a řeči sluchovým vnímáním a fonemickým sluchem, diferenciací hudebních podnětů. Evaluace a prezentace získaných vědomostí uzavíraly kurz.

- **KA1.8 Prevence sociálně patologických jevů v MŠ**

Kurz obsahoval předávání informací z oblasti členění a identifikace sociálně patologických jevů v MŠ. Odlišení normy a deviace, typy problémových rodin byla další témata tohoto kurzu. Do hloubky se zde hovořilo o agresivitě a syndromech CAN a PAS, o práci s agresivními dětmi, dále o ochraně před násilným chováním. Cílem bylo vytvoření preventivních programů.

- **KA1.9 Těšíme se do školy**

Kurz „Těšíme se do školy“ byl zaměřen na přípravu předškolních dětí na přechod do základní školy. Mluvilo se zde o tématech jako předčtenářská a čtenářská gramotnost. Zmíněny zde byly i problematiky sluchové paměti, předmatematických dovedností, předpísařské gramotnosti. Objevuje se zde také téma artefietiky. Výstupem tohoto kurzu bylo vytvoření podmínek v MŠ pro dobrý start dětí, kterých přecházejí do ZŠ.

- **KA1.10 Filozofujeme s dětmi**

Tento kurz se zabýval hlubším pohledem na problematiku filozofování s dětmi. Zmíněna zde byla témata rozvoje etiky mezilidských vztahů, hlubší porozumění světu a lidem. Kurz se zaměřoval na práci s filozofickými příběhy. Hovořilo se zde o základních filozofických technikách, cvičení smyslů, hlubším vnímání. Závěrem kurzu bylo zprostředkování získaných poznatků i ostatním účastníkům projektu při společné konferenci.

5.1.2 KA2 – Programy pro předškolní polytechnické vzdělávání

Klíčová aktivita 2 (KA2) obsahuje šest kurzů, které se zaměřují na rozvoj oblasti předškolního vzdělávání. Kurzy obsahují praktické, experimentální činnosti a tvořivé dílny.

- **KA2.1 Konstrukční činnosti v MŠ**

Kurz byl zaměřen na získání vědomostí z oblasti konstruktivistického pojetí předškolní technické gramotnosti. Dále se v kurzu účastníci dozvěděli, jakou roli hraje kreativita u dětí při konstrukčních činnostech. Poslední dvě témata obsahovala teoretické a následně i praktické konstrukční činnosti se stavebnicí LEGO DUPLO.

- **KA2.2 Lidové zvyky a řemesla v MŠ**

Náplní tohoto kurzu v prve řadě bylo téma konstruktivistického pojetí předškolní technické gramotnosti se zaměřením na lidové zvyky a řemesla. Druhým tématem byly náměty, jak zapojovat technické činnosti do mateřských škol. Téma obsahovalo také náměty na práci s pohádkami, hudební i literární činnosti a další. Neopomenula se zde ani tematika rozvoje jemné, hrubé motoriky a grafomotoriky. Účastníci kurzu si zde vytvořili metodické a pracovní

listy. Z oblasti lidových zvyků a řemesel se zde objevili textilní, sklářské a kovotepecké techniky, dále svíčkařství, výroba mýdel.

- **KA2.3 Práce s přírodním materiálem v MŠ**

Témata tohoto kurzu obsahují základní vědomosti o polytechnickém vzdělávání a návaznosti na (Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Účastníci získali základní praktické zkušenosti s prací s přírodninami. Dále získali povědomí o zapojení badatelských činností do MŠ.

- **KA2.4 Netradiční tvorba z papíru v MŠ**

Objevuje se zde oblast konstruktivistického pojetí předškolní technické gramotnosti se zaměřením na netradiční techniky práce s papírem. Účastníci získali inspiraci pro tvorbu integrovaných bloků obsahujících práci s odpadovým a obalovým papírem. Prakticky si vyzkoušeli techniky jako frotáž, koláž, dekupáž, paketáž atd. Během aktivní účasti obdrželi účastníci také metodické postupy.

- **KA2.5 Prostorová tvorba a keramika v MŠ**

Kurz obsahoval teoretické poznatky pro řešení prostorových úloh pro předškolní děti, činnosti pro rozvoj prostorového vnímání dětí. V druhé části se kurz zaměřoval na předání základních technologických postupů při práci s hlínou, který byl doplněn praktickou zkušeností s různými pomůckami, vypalováním a glazurou. Jako další se zde také účastníci seznámili s nekeramickými modelovacími hmotami.

- **KA2.6 Exkurze do Science Centra Techmánie Plzeň**

V Science Centru Techmánie v Plzni účastníci získali zkušenosti a dovednosti s experimentováním v oblasti technicko-přírodovědné. Některé experimenty

mohli účastníci sami vyzkoušet v praxi. Cílem této exkurze bylo získání povědomí, jak zařadit technicko-přírodovědné experimenty do programu v MŠ.

5.1.3 KA3 – Příklady dobré praxe v mateřské škole

Cílem klíčové aktivity 3 (KA3) je poskytnout ucelené příklady dobré praxe formou pětidenních stáží v mateřských školách. Stáže umožňují účastníkům také náhled do školní dokumentace, evaluace a systému tvorby vzdělávacích programů.

5.1.4 KA4 – Osobnostní a sociální rozvoj učitele

Klíčová aktivita 4 (KA4) je, jak bylo uvedeno výše u KA1, úzce spjata s klíčovou aktivitou 1 (KA1). Vychází totiž ze zkušenosti, že pro další kvalitní profesní rozvoj je potřeba objektivní a kvalitní sebereflexe získané ve skupině lidí obdobně profesně zaměřených. Tato klíčová aktivita předává frekventantům vědomosti o technikách z oblasti týkající se sebepojetí, sebepoznání a seberegulace a o práci s nimi (Profesní podpora..., 2014).

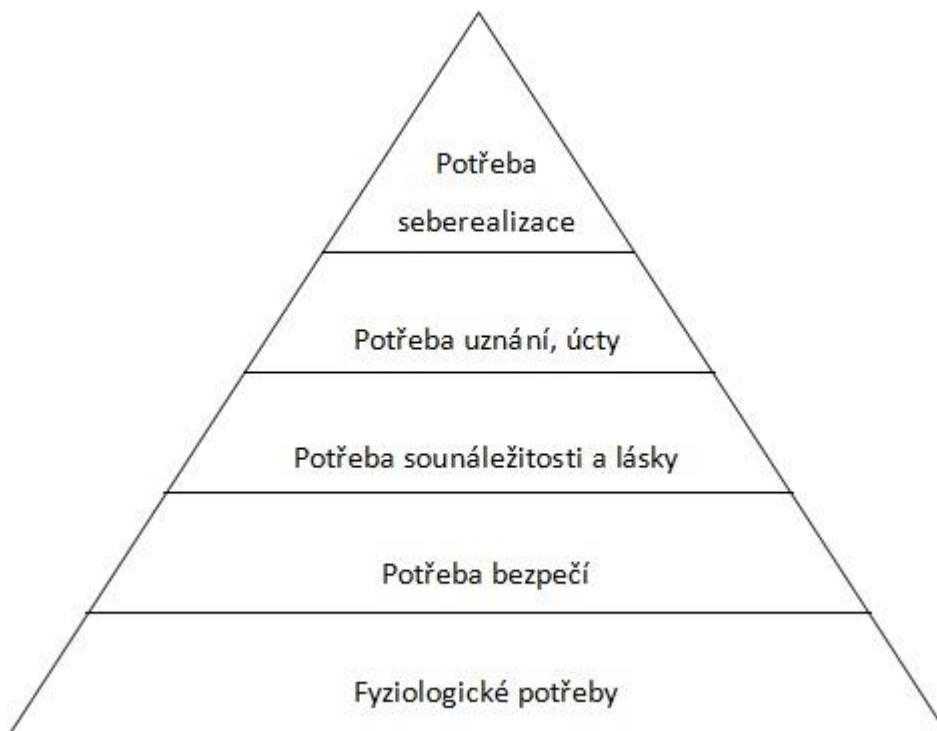
5.2 Mateřská škola a její pedagogové jako cílová skupina projektu

Trendem současného předškolního vzdělávání je především důvěrný a kvalitní vztah pedagogů k dětem a jejich rodinám. Odborným podkladem pro toto jednání je humanistické pojetí pedagogiky. Učitelé mateřských škol pracují tímto způsobem s velkým nasazením. „*Mají zájem se dále vzdělávat a orientovat se v teoretických poznatcích podstatných pro jejich každodenní práci.*“ (Koťátková, 2005, s. 93)

Myšlenka humanismu je zastoupena v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání. Současné mateřské školy uplatňují pedocentrické pojetí práce s dětmi. V praxi to znamená, že hlavním cílem je uspokojování potřeb dítěte dle

Maslowovy pyramidy potřeb (viz. níže). Což znamená postupné uspokojování potřeb nižších – od nejširšího pole (základny) až po potřeby vyšší – po špici pyramidy.

Schéma č. 3: **Pyramida potřeb**

5.2.1 **Potřeby vzdělávání učitelů MŠ**

Učitelé mateřských škol se velmi aktivně zajímají o nově vzniklé trendy v pojetí předškolního vzdělávání. Na krajských pedagogických konferencích získávají pedagogové mateřských škol různorodé pohledy na problematiku týkající se jejich každodenní práce.

Koťátková (2005) uvádí pedagogickou fakultu UK (dále jen PedF UK) jako instituci s dlouhodobou zkušeností se vzděláváním učitelek mateřských škol. Bakalářský i magisterský obor předškolního vzdělávání prošel od roku 1970 spoustou proměn. Z šetření na PedF UK vyplývá, že většina dotazovaných učitelek by měla zájem o další

vzdělávání. Na základě těchto výsledků UK navrhuje další vzdělávání učitelů v různých okruzích:

- **„Orientace v nových teoretických východiscích a rozšíření pedagogických dovedností**

např. volba a formulace cílů a metod vzhledem k potřebám dětí, orientace v kompetencích učitelů a v jejich zdrojích ...

- **Strategie a podpora pro utváření kvalitního klimatu**

např. zásady kooperace na pracovišti, principy humanistických přístupů k dětem, rodinám a veřejnosti...

- **Odborná opora při řešení pedagogických a sociálních situací v učitelské práci**

např. využití potenciálu profesní skupiny při hledání řešení v konkrétních výchovných a interaktivních situacích ...“ (Kořátková, 2005, s. 95)

Kořátková (2005) dále popisuje vzdělávací programy, které nabízela PedF UK v roce 2005. Bylo možné navštěvovat dvě verze programů: jednosemestrové a dvousemestrové. Jednosemestrové programy se týkaly témat jako je např. práce se školními kurikuly (orientace v cílech pro předškolní vzdělávání, orientace v terminologii vyplývající ze současné práce s dětmi), význam hry, dělení her, analýza alternativních programů. Dvousemestrové programy zahrnovaly témata – historický náhled na proměny předškolního vzdělávání, teorie o projektové metodě, volná hra, tvořivost v předškolním věku, psychický vývoj dítěte a jeho odchylky, logopedická prevence, kompetence učitelky MŠ.

PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část zahrnuje výzkumné šetření týkající se projektu „Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání“ v rámci jednotlivých mateřských škol.

6 CÍLE VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit motivaci a přínos kurzů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP), a to v rámci konkrétního projektu PF JU v Českých Budějovicích „Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání“. Jako další cíl bylo stanoveno získání informací o vnímaných úskalích těchto kurzů, přínosech apod..

6.1 Výzkumné otázky

- Jaká byla motivace učitelů mateřských škol pro přihlášení se do DVPP?
- Co považují učitelé mateřských škol za největší přínos realizovaných kurzů DVPP?
- Co považují učitelé a ostatní členové mateřských škol za největší přínos realizovaných kurzů DVPP pro jejich mateřskou školu?
- Jaká úskalí vnímají učitelé a další členové mateřských škol realizovaných kurzů DVPP?

7 METODIKA

7.1 Případová studie

Pro výzkumné šetření byla použita kvalitativní metoda, a to vícečetná případová studie jednotlivých mateřských škol (MŠ). Stake (1988, in Hendl, 1997, s. 38) definuje případovou studii jako „úsilí o porozumění určitému sociálnímu objektu v jeho úplné jedinečnosti a komplexitě.“ Krováčková, Skutil (2011, s. 108) uvádějí, že: „Případová studie je považována za metodu heuristickou (nalézající), ilustrační i verifikační (dokumentační, ověřovací). Je také chápána jako popis jednotlivých případů a může se týkat jedince, skupiny lidí nebo instituce.“

7.2 Hlubkový rozhovor

Základem případových studií byly hlubkové rozhovory s účastnicí kurzu, její kolegyní a následně s vedoucí učitelkou či ředitelkou jednotlivých mateřských škol (viz Příloha č. 1, 2, 3). „Rozhovor je nejčastěji používanou metodou sběru dat v kvalitativním výzkumu. Používá se pro něj označení hlubkový rozhovor, jež můžeme definovat jako nestandardizované dotazování jednoho účastníka výzkumu zpravidla jedním badatelem pomocí několika otevřených otázek.“ (Švaříček, 2007, s 159)

Důvodem výběru hlubkových rozhovorů pro výzkumné šetření byla především vlastní účast na výše zmiňovaných kurzech, kde jsem pracovala jako asistentka. Dalším důvodem pro můj výběr byl přímý kontakty se zkoumanými osobami, případně dovysvětlení otázek, ale především získání osobních až důvěrných informací. Rozhovory probíhaly půl až jednu hodinu, vždy pouze s jednou zkoumanou osobou. Celkem bylo uskutečněno patnáct rozhovorů, které byly nahrávány na diktafon, následně přepsány, analyzovány, opakovaně poslouchány.

7.3 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor byl vybírán pomocí metody snowball, což je postupné nominování dalších osob osobami, které již byli dotazovány. Při výzkumném šetření byly dotazovány učitelky, ředitelky z pěti mateřských škol, z toho čtyři mateřské školy byly městského typu, které skýtaly čtyři a více tříd. Jedna mateřská škola byla vesnická jednotřídka. Dotazované osoby byly ve věku od 23 do 62 let. V rámci zachování anonymity nejsou uvedeny názvy mateřských škol, ty jsou označeny čísly od 1 do 5. Jména komunikačních partnerů jsou fiktivní. Níže je pro přehlednost uvedená tabulka komunikačních partnerů, jejich věku, délky praxe a předchozích zkušeností s DVPP. Jelikož výzkumný soubor tvořili pouze pedagogové mateřských škol, nebyli při rozhovoru vedoucí učitelky či ředitelky tázány na věk a délku praxe (zastávají jinou pozici).

Tabulka č. 1: Přehled komunikačních partnerů

Mateřská škola č. 1	Jméno	Věk	Délka praxe	Předchozí zkušenost s DVPP
účastnice	Lucie	51 let	33 let	Ano
kolegyně	Magda	63 let	47 let	Ano
vedoucí učitelka	Iveta	-	-	Ano
Mateřská škola č. 2	Jméno	Věk	Délka praxe	Předchozí zkušenost s DVPP
účastnice	Lenka	47 let	29 let	Ano
kolegyně	Petra	34 let	8 let	Ano
vedoucí učitelka	Nikola	-	-	Ne
Mateřská škola č. 3	Jméno	Věk	Délka praxe	Předchozí zkušenost s DVPP
účastnice	Iva	23 let	5 let	Ano
kolegyně	Květa	62 let	42 let	Ano
vedoucí učitelka	Romana	-	-	Ne

Mateřská škola č. 4	Jméno	Věk	Délka praxe	Předchozí zkušenost s DVPP
účastnice	Kamila	51 let	32 let	Ano
kolegyně	Irena	33 let	7 let	Ano
vedoucí učitelka	Barbora	-	-	Ano
Mateřská škola č. 5	Jméno	Věk	Délka praxe	Předchozí zkušenost s DVPP
účastnice	Marcela	50 let	20 let	Ano
kolegyně	Jitka	57 let	16 let	Ano
vedoucí učitelka	Marie	-	-	Ano

8 VÝSLEDKY

8.1 Případová studie – Mateřská škola č. 1

8.1.1 Charakteristika mateřské školy

Mateřská škola č. 1 se nachází ve městě, skýtá čtyři třídy, je umístěna v klidném vnitrobloku na sídlišti. Zřízením náleží k základní škole. Velký zájem při zápisích nastiňuje velkou oblíbenost této mateřské školy ve městě. Mateřskou školu navštěvuje 100 dětí. Pedagogických pracovníků je v této mateřské škole osm, z toho jedna vedoucí učitelka. Z osmi pedagogů se projektu „Profesní podpora MŠ“ účastnily dvě učitelky (z toho byla jedna vedoucí učitelka).

8.1.2 Rozhovor s účastnicí kurzu – Lucie

Lucii je 51 let, má dlouholetou praxi na pozici učitelka mateřské školy – 33 let. Lucie má předchozí zkušenosti s DVPP.

Svoji motivaci pro přihlášení do kurzů odůvodňuje chutí se dále vzdělávat. Navštěvovala kurz KA1.3 Tvorba třídního vzdělávacího programu založeného na příbězích, na který vzpomíná s příjemnými pocity. Hovoří o něm jako o dobře využitém a příjemně stráveném čase. Také se na kurzu dozvěděla spoustu nových informací, získala motivaci pro zlepšení své práce. Tyto důvody zahrnuje mezi přínosy kurzu. Dále ještě jako přínosy uvádí seznámení s tvorbou nového třídního vzdělávacího programu, seznámení s novými lidmi. Úskalí plynoucí z navštěvování kurzu neuvádí. Všechna témata pro ni byla zajímavá a nová. Navštěvováním kurzu získala nový a svěží pohled na již zaběhlé stereotypy. Svou kolegyni ze třídy informovala o nových vědomostech získaných v rámci projektu, na základě těchto poznatků se společně domluvily na změně v práci a volbě metod. Změna proběhla především v tom, že při řízené činnosti jsou přítomny obě dvě. Práce je pro ně tak zábavnější a snazší. Dalším kolegyním Lucie sdělovala poznatky nabyté na kurzu při pedagogických schůzích. Přestože

navštěvováním kurzu získala dostatek informací, neuvažuje o sobě, Lucie, jako o interním lektorovi. Uznává, že by informace mohla předávat dál, ale ještě jí k tomu nebyla poskytnuta příležitost. Pokud by měla možnost, přihlásila by se na podobný kurz znovu. Lucie by měla zájem o pokračování kurzu v tematice, který již navštěvovala. Jako důvod udává zájem právě o tematiku příběhů, a to především s lektorkou Mgr. Hanou Švejsovou. Do hodnocení kurzu se tak promítly i schopnosti, dovednosti lektora, tedy vhodná volba pro lektorování kurzu KA1.3 Tvorba třídního programu založeného na příbězích.

8.1.3 Rozhovor s kolegyní – Magda

Magda během své 47-leté praxe pracovala ve čtyřech mateřských školách (městského i vesnického typu) jako učitelka MŠ, dále také jako ředitelka MŠ. Je jí 63 let. S DVPP má bohaté zkušenosti.

Na základě rozhovoru s kolegyní Lucií považuje kurz jako velmi přínosný. Myslí si, že by bylo dobré takovýchto kurzů pořádat více. I přesto, že je Magda na odchodu do důchodu, stále se zajímá o nové směry a myšlenky ve vzdělávání. Z kurzu, který navštěvovala kolegyně Lucie, nejvíce oceňuje nápad práce s příběhy, ať už s pohádkami nebo jinými příběhy. Hovoří o novém přístupu při využití příběhů, v tom smyslu dávání, že je dětem dáván prostor pro jejich fantazii a tvořivost, pokládání otázek, co se mohlo v příběhů stát, kdo tam mohl být atd. Stereotypy její práce se změnilly dle nového modelu, o kterém hovoří i kolegyně Lucie. Ta, která má ranní službu, vede při řízené činnosti činnost hlavní. Děti mají rozdělené na dvě půlky, každá tedy pracuje s jednou půlkou. Dbají především na to, aby byly zastoupeny všechny činnosti pro všestranný rozvoj dětí. Úskalí kurzu nedokáže zhodnotit. Kdyby měla možnost, do kurzů by se určitě přihlásila.

8.1.4 Rozhovor s vedoucí učitelkou – Iveta

O projektu „Profesní podpora MŠ“ se dozvěděla Iveta na internetu a prostřednictvím e-mailové nabídky. Zájem kolegyně o navštěvování kurzů byl velký, ale provozní podmínky způsobily to, že se nakonec zúčastnily pouze dvě (Lucie a právě ona). Projekt hodnotí objektivně, protože má zkušenosti i s dalšími kurzy DVPP.

Přínos kurzů podkládá vlastní zkušeností, navštěvovala kurz KA1.3 Tvorba a inovace školního vzdělávacího programu. Iveta se zde dozvěděla nové informace, díky kterým společně s kolegyněmi vytvořily nový školní vzdělávací program (ŠVP). K dalším přínosům řadí také informace, čeho se vyvarovat při případné hospitaci inspektorky. Prostřednictvím rozhovoru s kolegyní Lucií nabyla nové informace týkající se práce s dětmi, které dále rozebíraly na pedagogických poradách. Uvádí, že si kolegyně v celé mateřské škole předávaly nové informace i ve volných chvílích. Jako úskalí vnímá především problém s mzdovými příspěvky, které byly pedagogům v rámci tohoto projektu nabídnuty. V průběhu kurzu se měnily podmínky mzdových příspěvků, což zapříčiňovalo velké problémy v účetnictví. Naopak vyzdvihuje kurzy jako vzdělávání s luxusem. V budoucnu by byla Iveta ochotná kolegyně uvolnit, aby mohly podobné kurzy navštěvovat. Sama by se ráda účastnila dalšího takového projektu. Na kurzu navíc získala nový kontakt, díky nimž pořádá pro mateřské školy v okolí školení pod vedením lektorky Mgr. Hany Švejdové.

8.2 Případová studie – Mateřská škola č. 2

8.2.1 Charakteristika mateřské školy

Druhá mateřská škola sídlí ve městě uprostřed sídliště na otevřeném prostranství. V rozsáhlém komplexu je šest tříd. Škola se těší velké oblibě nejenom u dětí a rodičů, ale také u praktikantek. Každý rok mateřská škola otevře několik tříd pro praxe studentek vysokých škol. Počet dětí, které navštěvují mateřskou školu je 175. Mateřská škola je samostatným subjektem. Pedagogický sbor je početnější, je zde dvanáct učitelek a jedna ředitelka. Z tohoto počtu se projektu účastnilo sedm učitelek.

8.2.2 Rozhovor s účastnicí kurzu – Lenka

Lence je 47 let, učitelkou mateřské školy je 29 let. Nyní zastává pozice učitelka mateřské školy a dále zástupkyně ředitelky. Navštěvovala i jiné kurzy DVPP.

„Je potřeba se vzdělávat, to ví každá učitelka“, takto mluví Lenka o svých motivech pro přihlášení do projektu „Profesní podpora MŠ“. Navštěvovala hned dva kurzy – KA1.6 Emoční inteligence a KA1.10 Filozofujeme s dětmi. Vzpomínky na kurzy v Lence vyvolávají takové pocity, že by chtěla pokračovat dále. Hovoří také o výborném zabezpečení kurzů, jak po stránce mzdových příspěvků, tak například i občerstvení. Velmi dobře hodnotí lektory, kteří byli skvěle připraveni Kurz KA1.6 Rozvoj emoční inteligence a prosociálního chování v MŠ jí dodal jistotu, potvrdil její poznatky, které si mohla ještě lépe utřídit. Tematika jí byla již známa, ale dozvěděla se ještě více informací. Největší inspirací pro Lenku byly lektorky Mgr. Jana Kouřilová, Ph. D. , Mgr. Eva Svobodová, Mgr. Zuzana Štefánková, Ph. D. Do kurzu KA1.10 Filozofování s dětmi se přihlásila především proto, že si s touto tematikou nevěděla rady. Lenka mluví o tom, že si v průběhu celého roku mohla vyzkoušet metody, co se na kurzu naučila. Když se po několika měsících na kurzu opět sešly, refletovala tyto své nově nabyté zkušenosti z praxe. Oceňuje také lektorku doc. PhDr. Ludmilu Muchovou, Ph.D.. Podle Lenky mělo všechno smysl a řád. Vědomosti a nápady z kurzů využívá

každý den, před spaním zařadila filozofické téma, na které s dětmi diskutuje. Dbá na to, aby děti dokázaly říct svůj vlastní názor. K přenosu vědomostí docházelo na pedagogických radách, ale také při setkávání se např. na školní zahradě. Ještě nemůže o sobě přemýšlet jako o interním lektorovi, jelikož se domnívá, že je potřeba ještě více praxe. Necítí se být kompetentní. Obtíže plynoucí z navštěvování kurzů žádná nevnímá. V budoucnu by se ráda přihlásila na všechny kurzy, které probíhaly. Lenka sama říká, že by jí zajímala všechna témata, co byla obsažena v kurzech.

8.2.3 Rozhovor s kolegyní – Petra

Petře je 34 let, osm let pracovala na pozici učitelka v mateřské škole pro zrakově postižené. V mateřské škole č. 2 pracuje od září 2015. Navštěvovala i jiné kurzy DVPP.

S kolegyní Lenkou konzultovaly a konzultují nové vědomosti při volných chvílích v mateřské škole, dále si telefonují. Petra dodává: „*Voláme si i o víkendech*“. Jelikož byla Lenka Petry zaučující učitelka, převzala Petra spoustu nových činností. Jako novou činnost zařadila také s dětmi před spaním rozhovory na nějaké filozofické témata. Z kurzu KA1.6 Rozvoj emoční inteligence a prosociálního chování v MŠ. využívá především prosociální hry, které jí Lenka zprostředkovala. Přínos pro celou mateřskou školu hodnotí hlavně zařazením prosociálních her. Žádná úskalí kurzů nevnímá. Kdyby měla Petra možnost, také by se do kurzu přihlásila.

8.2.4 Rozhovor s ředitelkou – Nikola

O projektu „Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání“ se Nikola dozvěděla prostřednictvím informačního e-mailu. Nikola hovoří o tom, že její kolegyně byly nadšené, že mohou tento kurz navštěvovat. Toto dokládá i počet zúčastněných kolegyně. Přínos kurzů spatřuje především v další motivaci se dále vzdělávat. Některé kolegyně začaly po ukončení projektu navštěvovat vysokou školu. Své nabyté vědomosti konzultovaly na pedagogických poradách, kde se shodly na tom, že kurz by

mohl být delší, jelikož byl pro ně velmi přínosný. Dále konzultovaly kolegyně mezi sebou. Nikola uvádí, že v jejich mateřské škole fungují také vzájemné hospitace. I přes velkou účast nespatřuje ani provozní problémy. Do budoucna by byla ochotná na podobný projekt kolegyně opět uvolnit.

8.3 Případová studie – Mateřská škola č. 3

8.3.1 Charakteristika mateřské školy

Mateřská škola č. 3 je jednotřídní samostatný subjekt umístěný ve druhém podlaží městského domu. Její prostory zahrnují ateliér, místnost s kobercem, jídelnu a terasu, kterou děti navštěvují při pobytu venku. Mateřskou školu navštěvuje 20 dětí. Tři pedagogičtí pracovníci se starají o kvalitní vzdělávání dětí, jsou to dvě učitelky, z toho jedna důchodkyně, která chodí do mateřské školy pouze na odpolední směnu, jedna ředitelka. Ze tří pedagogů se j účastnila projektu jedna učitelka.

8.3.2 Rozhovor s účastnicí kurzu – Iva

Ivě je 23 let, její praxe na pozici učitelky mateřské školy je pět let. Již dříve navštěvovala kurzy DVPP.

Projektu se rozhodla zúčastnit z důvodu vlastního růstu a získání dalších vědomostí pro práci s dětmi. Iva navštěvovala dva kurzy – KA1.3 Tvorba třídního vzdělávacího programu založeného na příbězích a KA1.9 Těšíme se do školy. Na kurzy vzpomíná: *„.....vždy s úsměvem, hřeje mě na srdci a je mi líto, že už to skončilo. Bavilo mě se scházet s těmi lidmi.“* Největším přínosem jsou pro ni vědomosti nabyté v kurzu KA1.9 Těšíme se do školy. Vzhledem k tomu, že doposud učila pouze tříleté děti, chtěla se dozvědět poznatky také z oblasti práce s předškoláky. Díky tomuto kurzu připravuje děti do školních tříd. Z kurzu KA1.3 Tvorba třídního vzdělávacího programu založeného na příbězích si odnesla především nové poznatky o práci s příběhem. Nejvíce si Iva „užívala“ praktické části kurzu s lektorkou Mgr. Hanou Švejdovou. Dále ji zaujaly hudební činnosti s lektorkami Bc. Petrou Waldaufovou a PaedDr. Alenou Váchovou. Některá témata již znala, jako je např. grafomotorika, logopedická prevence. Na kurzu získala skripta, která poskytnula i svým kolegyním. Dále na pedagogických radách probíraly své poznatky. Sama se za interní lektorku nepovažuje i přesto, že její třídu navštěvují praktikantky, kterým předává své vědomosti. Úskalí navštěvování kurzů

neuvádí. Velice ráda by se opět přihlásila do takového projektu. Zajímala by jí témata jako výtvarné techniky, hudební činnosti, prosociální hry a další.

8.3.3 Rozhovor s kolegyní – Květa

Květě je 62 let. Její praxe je 42 let. Pracovala i na vedoucích pozicích jako ředitelka mateřské školy a zástupkyně ředitelky. Květa má předchozí zkušenosti s DVPP.

S kolegyní konzultovaly nové vědomosti při pedagogických radách, dále Iva poskytla Květě skripta, které získala na kurzu. Společně zahrnuly nové činnosti a nápady do třídních vzdělávacích programů. Nové vědomosti z kurzu využívá každý den, i když do mateřské školy dochází pouze na odpolední. Pro děti si připravuje grafomotorické listy a využívá i příběhy, které získala od kolegyně. Přínos kurzu vnímá spíše pro kolegyni Ivu. Sama je již v důchodovém věku a nevede již hlavní řízené činnosti. Úskalí kurzů spatřuje především v suplování, když kolegyně byla přítomna na kurzu. Sama říká, že byly nabízené kurzy lákavé, ale pro svůj věk už nemá zájem se kurzů účastnit.

8.3.4 Rozhovor s ředitelkou – Romana

Kurzy byly Romaně představeny prostřednictvím internetu, kde si všimla odkazu na projekt „Profesní podpora MŠ.“ Dále jí byl posléze zaslán informační e-mail. Projekt nabídla kolegyním také proto, že má předchozí zkušenosti s DVPP. Kolegyně Iva byla ochotná projekt navštěvovat, přihlásila se hned do dvou kurzů zároveň. Do třídy kolegyně Květa nakopírovala skripta, která obdržela na kurzech. Další konzultace ohledně vědomostí z kurzů probíhaly v rámci pedagogických porad. Přínos pro jejich mateřskou školu vnímá v tom, že se změnilы zaběhnuté stereotypy práce s dětmi. Do každodenních činností se promítají příběhy, ale také strukturovaná příprava dětí do

školních tříd. Do budoucna by ráda kolegyni opět uvolnila pro navštěvování obdobného projektu.

8.4 Případová studie – Mateřská škola č. 4

8.4.1 Charakteristika mateřské školy

Mateřská škola č. 4 sídlí ve středně velkém městě, i přesto se nachází v klidné prostředí, má blízko jak do přírody, tak do historického centra města. Mateřskou školu navštěvuje 106 dětí. Společně s další mateřskou školou jsou součástí základní školy. Mateřská škola č. 4 má čtyři třídy, kde se o chod stará celkem osm pedagogických pracovníků, z toho jedna vedoucí učitelka. Projektu se zúčastnily čtyři pedagožky, z toho vedoucí učitelka.

8.4.2 Rozhovor s účastnicí kurzu – Kamila

Kamile je 51 let. Má již dlouholetou praxi, a to 32 let na pozici učitelky mateřské školy. Dříve se účastnila kurzů DVPP.

Kamila popisuje svoje motivy pro přihlášení se do projektu jako snahu rozšířit své vědomosti, získat nové dovednosti, ale také získat nové poznatky o práci v jiných mateřských školách. Navštěvovala kurz KA1.3 Tvorba třídního vzdělávacího programu založeného na příbězích. Na čas strávený na kurzu vzpomíná s příjemnými myšlenkami. Vzpomíná si na pohodu, příjemnou atmosféru, která byla na kurzu všudypřítomná. Také si vzpomíná na lektorku Mgr. Hanu Švejdovou, která obohatila její pohled na práci s dětmi. Kurz hodnotí jako přínosný, sloužil k utřebení tématu. Ale především šlo i o předávání zkušeností od ostatních, které byly pro Kamilu velmi zajímavé. Obohatila se také o nové hry a rituály. Některá témata pro ni byla již známá, ale ta se neprobírala tolik do hloubky. Kurz jí zprostředkoval také nové náměty na tvorbu nového školního vzdělávacího programu. Hovoří o tom, že zapojuje nové hry a rituály do činností během praxe. Kamila také začala využívat při práci některé knihy, které předtím neznala. S kolegyněmi vedla rozhovory týkající se vědomostí a zkušeností nabytých na kurzu, dále jim půjčila materiály, které na kurzu získala. Uvažuje o sobě jako o interním lektorovi, a to tak, že se snažila předat všechny nabyté

poznatky. Žádná úskalí neuvádí. Kdyby projekt opět probíhal, ráda by se ho zúčastnila, a to kurzů s tvořivým zaměřením.

8.4.3 Rozhovor s kolegyní – Irena

Ireně je 33 let. Na pozici učitelky mateřské školy pracuje již sedm let. Irena má zkušenosti s navštěvováním kurzů DVPP.

Vědomosti získané na kurzu diskutovala Irena s kolegyní, diskuze se týkala především spolupráce na tvorbě školního vzdělávacího programu. Sama tyto vědomosti využívá denně, a to hlavně z nového školního vzdělávacího programu, ze kterého čerpá pro tvorbu nových třídních vzdělávacích programů. Projekt pro jejich mateřskou školu hodnotí jako velmi přínosný. Další kolegyně, která se projektu zúčastnila, navštěvovala kurz KA1.1 Tvorba a inovace školního vzdělávacího programu. Tato kolegyně na pedagogických poradách předala vědomosti nabyté na kurzu a na základě toho společně vytvořily nový školní vzdělávací program (ŠVP). Do jejich mateřské školy kurz tedy přinesl i lepší chápání tvorby ŠVP, ale také návody na snazší zpracování. Nevnímá žádná úskalí projektu. Změnu pracovních stereotypů nespatřuje. V budoucnu by ráda navštěvovala kurzy také, chtěla by se dále rozvíjet ve svém oboru, získávat nové informace.

8.4.4 Rozhovor s vedoucí učitelkou – Barbora

O projektu se Barbora dozvěděla prostřednictvím e-mailu od jiné vedoucí učitelky. Kolegyně motivovala k přihlášení na projekt především z důvodů své předchozí zkušenosti s DVPP. V otázce, zda byly její kolegyně vstřícné navštěvovat kurz, odpovídá poněkud rozpačitě, že některé ano, jiné ne. Kurzy označuje za přínosné. Společně vytvořily nový školní vzdělávací program. Ostatní kolegyně se dále rozvíjely. Společně si povídaly o tématech, která kolegyně na kurzu zaujala. Dále hovoří o problémech, které vznikly na základě účasti na kurzech, které byly časově velmi

náročné, a bylo nutné zastupovat. Kdyby opět probíhal projekt s podobným charakterem, ráda by kolegyním toto vzdělávání opět umožnila.

8.5 Případová studie – Mateřská škola č. 5

8.5.1 Charakteristika školy

Mateřská škola č. 5 se nachází v malé vesnici, součástí je velká zahrada s třešňovou alejí. Tato mateřská škola náleží k základní škole. V mateřské škole jsou dvě třídy, dohromady je navštěvuje 40 dětí, dvě učitelky a jedna vedoucí učitelka. Ze tří pedagogických pracovníků se projektu účastnily dvě, učitelka a vedoucí učitelka.

8.5.2 Rozhovor s účastnicí kurzu – Marcela

Marcele je 50 let. Její praxe na pozici učitelky mateřské školy je 20 let. Kurzy DVPP již navštěvovala dříve.

Důvodem přihlášení Marcely do kurzu byl zájem o nové metody a poznatky. Nejvíce jí zaujal kurz KA1.3 Tvorba třídního vzdělávacího programu založeného na příbězích, který se rozhodla navštěvovat. Při zmínění tohoto kurzu se jí vybavují jen ty nejlepší vzpomínky. S nadšením vzpomíná také na lektorku Mgr. Hanu Švejdovou. Poznatky z kurzu využívá každý den. Do praxe zapojuje příběhy, které pro ni byly před kurzem neznámé, proto hodnotí kurz jako přínosný. Zmiňuje, že pro ni byla všechna témata velmi zajímavá a také neznámá. Informace kolegyním předala prostřednictvím nového třídního vzdělávacího programu. Za interní lektorku se nepovažuje, přestože nabyla dostatek informací, které by mohla předat dál. Na další obdobný kurz by se přihlásila velmi ráda, „byla by šťastná“.

8.5.3 Rozhovor s kolegyní – Jitka

Jitce je 57 let. Na pozici učitelky mateřské školy pracuje 16 let. Dříve navštěvovala i jiné kurzy DVPP.

Jitka a Marcela společně konzultovaly nové informace, které se Marcela dozvěděla. Posléze začala také Jitka využívat těchto nových poznatků, a to především pro zpracování nových třídních vzdělávacích programů. O dalších přínosech se dále nezmiňuje. Hovoří o problému se zajištěním provozu při probíhajících kurzech. O pracovních stereotypch mluví v souvislosti s novými tématy, které s kolegyní zapojily do práce s dětmi. „*Ráda bych se takovýchto kurzů sama zúčastnila*“. Hlavní důvodem by byl motiv získání nových informací a nabytí nových zkušeností.

8.5.4   Rozhovor s vedoucí učitelkou – Marie

Informace o novém projektu se k Marii dostaly prostřednictvím vzdělávacích nabídek pro mateřské školy, dále se o něm zmínily i kolegyně. Zájem navštěvovat kurzy byl velký. Sama již dříve kurzy DVPP navštěvovala. Uvádí, že jsou v mateřské školy tři a z toho se dvě projektu účastnily. Jednou z nich byla sama Marie. Přínos kurzů reflektuje na inovovaném školním vzdělávacím programu (ŠVP). Následně došlo k pochopení a lepší orientaci ve školních dokumentech, také k pochopení provázanosti a návaznosti školních a třídních vzdělávacích programů. Společně konzultovaly nabyté vědomosti, aby mohly ŠVP následně inovovat. Došlo také k prostudování získaných materiálů. V otázce úskalí, která vyplývala z navštěvování kurzů, spatřuje obtíže se zajištěním provozu mateřské školy. V budoucnu by jako vedoucí učitelka kolegyně ochotně uvolnila k navštěvování takovýchto kurzů.

9 SHRNUÍ

Pro přehlednost jsem výsledky shrnula do tabulek. Každá tabulka odpovídá jedné výzkumné otázce, dále je zde uvedena skupina, která byla na tuto otázku dotazována (účastnice kurzu, kolegyně, vedoucí učitelka/ředitelka). Jednotlivé odpovědi jsou rozřazeny podle mateřských škol.

Tabulka č. 2: Jaká byla motivace učitelů mateřských škol pro přihlášení se do DVPP?

Výzkumná otázka		Jaká byla motivace učitelů mateřských škol pro přihlášení se do DVPP?
Účastnice	MŠ č. 1	touha dál se vzdělávat
	MŠ č. 2	touha dál se vzdělávat
	MŠ č. 3	touha vlastního růstu a vzdělávání
	MŠ č. 4	touha rozšířit své vědomosti, dovednosti a získat zkušenosti o práci v jiných MŠ
	MŠ č. 5	touha poznat nové metody a získat nové poznatky

Tabulka č. 3: Co považují učitelé mateřských škol za největší přínos realizovaných kurzů DVPP?

Výzkumná otázka		Co považují učitelé mateřských škol za největší přínos realizovaných kurzů DVPP?
Účastnice	MŠ č. 1	nové informace, motivace pro zlepšení své práce, inspirace k tvorbě TVP, seznámení se s novými lidmi, změna stereotypů
	MŠ č. 2	získání jistoty při práci, utřídění vědomostí, nové postupy při filozofování s dětmi
	MŠ č. 3	příprava pro školáky, nové poznatky práce s příběhem
	MŠ č. 4	utřídění tématu, předávání zkušeností ostatních, náměty pro tvorbu TVP, nové hry a rituály
	MŠ č. 5	zapojování příběhů do činností

Tabulka č. 4: Co považují učitelé a ostatní členové mateřských škol za největší přínos realizovaných kurzů DVPP pro jejich mateřskou školu?

Výzkumná otázka		Co považují učitelé a ostatní členové mateřských škol za největší přínos realizovaných kurzů DVPP pro jejich mateřskou školu?
Kolegyně	MŠ č. 1	nápady při práci s příběhy, změna stereotypů - dělení dětí do 2 skupin
	MŠ č. 2	prosociální hry
	MŠ č. 3	přínos především pro kolegyni, ale zařadila nové činnosti na základě konzultací
	MŠ č. 4	tvorba a snazší zpracování ŠVP, TVP,
	MŠ č. 5	zpracování nových TVP
Ředitelka/ vedoucí učitelka	MŠ č. 1	inovace ŠVP, nové informace ohledně návštěvy inspektorky
	MŠ č. 2	motivace pro další studium jejich kolegyň
	MŠ č. 3	změna stereotypů, zapojení příběhů do činností, příprava školáků
	MŠ č. 4	tvorba nového ŠVP, další rozvoj kolegyň
	MŠ č. 5	inovace ŠVP, pochopení provázanosti školních dokumentů

Tabulka č. 5: Jaká úskalí vnímají učitelé a další členové mateřských škol realizovaných kurzů DVPP?

Výzkumná otázka		Jaká úskalí vnímají učitelé a další členové mateřských škol realizovaných kurzů DVPP?
Účastnice	MŠ č. 1	nevnímá žádná úskalí
	MŠ č. 2	nevnímá žádná úskalí
	MŠ č. 3	nevnímá žádná úskalí
	MŠ č. 4	nevnímá žádná úskalí
	MŠ č. 5	nevnímá žádná úskalí
Kolegyně	MŠ č. 1	nevnímá žádná úskalí
	MŠ č. 2	nevnímá žádná úskalí
	MŠ č. 3	nutnost suplování
	MŠ č. 4	nevnímá žádná úskalí
	MŠ č. 5	nutnost suplování
Ředitelka/ vedoucí učitelka	MŠ č. 1	zajištění provozu, problémy s refundací
	MŠ č. 2	nevnímá žádná úskalí
	MŠ č. 3	nevnímá žádná úskalí
	MŠ č. 4	nutnost suplování
	MŠ č. 5	nutnost suplování

10 DISKUZE

V dnešní době je další profesní vzdělávání důležitou součástí lidského života. Stává se nezbytností pro profesní úspěchy ve stále se rozvíjející společnosti. Proto spatřuji kurzy dalšího vzdělávání velmi důležitými a nepostradatelnými na trhu služeb.

Na základě provedených rozhovorů uvádím v předchozí kapitole pro přehlednost odpovědi na výzkumné otázky vložené do tabulek. Odpovědi komunikačních partnerů na otázku jejich motivace pro přihlášení se do kurzů jasně poukazují na touhu po dalším vzdělávání. Odpovědi na další výzkumnou otázku byly již rozmanitější, většina komunikačních partnerů však uvádí jako přínosy realizovaných kurzů nové poznatky a nové nápady pro práci s dětmi. Třetí výzkumná otázka se zabývala přínosy kurzů z pohledu kolegyň a vedoucích učitelek či ředitelky. Přičemž kolegyň i vedoucí učitelky či ředitelky uvádí jako přínos nové poznatky pro celou mateřskou školu a větší orientaci ve školních dokumentech, také chuť kolegyň dále se vzdělávat nejenom v rámci DVPP. V otázce úskalí většina komunikačních partnerů neuvádí žádná vnímaná úskalí. Nicméně se zde objevuje zmínka o nutnosti suplování, kterou vnímaly někteří komunikační partneři jako úskalí realizovaných kurzů a dále problémy týkající se proplácení mzdových příspěvků.

Vzhledem k realizaci kvalitativního výzkumného šetření není možné výsledky zobecnit. Vhodným doplněním by bylo kvantitativní výzkumné šetření, díky kterému bychom zjistili odpovědi od více respondentů. Tudíž by posléze mohlo dojít k porovnání výsledků kvalitativního a kvantitativního výzkumného šetření. Zvolila jsem metodu kvalitativního šetření, jelikož jsem chtěla od respondentů získat více důvěrných informací, což by nebylo při kvantitativním šetření možné.

Jak je z výsledků patrné, účastnice hodnotí kurzy jako velmi přínosné. S přihlédnutím k mým osobním zkušenostem s projektem musím toto tvrzení potvrdit. U jednotlivých kurzů jsem měla pouze malou možnost přihlížet průběhu, i přes to mohu hodnotit lektory jako kompetentní a dobře zvolené, obsah kurzů jako velmi dobře připravený a organizaci samotného projektu jako opravdu zdařilou.

ZÁVĚR

Ve stále se rychle rozvíjející společnosti začíná být velmi obtížné uspět na profesním poli. Nutnost celoživotního vzdělávání je přítomna téměř ve všech oborech, které se uplatňují na trhu práce. Otevírají se tedy dveře všem možným vzdělávacím institucím. Člověk žijící v současné společnosti netouží hlavně po založení rodiny, jak tomu bylo dříve, ale jeho cílem se stává kvalitní a úspěšná kariéra. Nároky společnosti jsou větší, každý se snaží uspět ve velké konkurenci, proto lidé stále častěji vyhledávají vzdělávací kurzy. Pro tyto důvody se stává další profesní vzdělávání velmi lukrativním a žádaným oborem.

Výsledky mého výzkumného šetření ukazují, že projekt „Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání“ byl úspěšný a přinesl účastníkům spoustu nových poznatků, díky nimž mohou ve své profesní dráze dále profitovat (tedy pokud bychom vycházeli ze získaných výpovědí). Cílem bakalářské práce bylo zjistit motivy, pro které se účastnice do kurzů přihlásily, dále co jim navštěvování kurzů přineslo. Motiv pro přihlášení se byl jednoznačný u všech dotazovaných – chuť dále se vzdělávat. Přínosy byly velmi individuální, a to bylo způsobeno především tím, že každá účastnice volila jiný vzdělávací kurz a již do kurzu přicházela s různými poznatky o problematice, různým očekáváním. Všechny respondentky zodpověděly, že by se podobného projektu rády zúčastnily i v budoucnu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. BALVÍN, Jaroslav. *Andragogika jako teorie výchovy a vzdělávání dospělých* [CD-ROM]. Praha: Hnutí R, 2011. ISBN 978-80-86798-16-5.
2. BENEŠ, Milan. *Andragogika*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. *Andragogika*. ISBN 80-86432-23-8.
3. BENEŠ, Milan. *Andragogika*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. *Pedagogika (Grada)*. ISBN 978-80-247-4824-5.
4. Co je OP VK? *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost* [online]. Praha: Publikační a redakční systém Public4u, 2013 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://www.op-vk.cz/cs/siroka-verejnost/co-je-op-vk.html>
5. HENDL, Jan. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-549-3.
6. HOTÁR, Viliam S (ed.), Ľubomír PAJTINKA (ed.) a Ladislav ĎURIČ (ed.). *Výchova a vzdelávanie dospelých: andragogika : terminologický a výkladový slovník*. 1. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2000, 547 s. *Terminologický a výkladový slovník*. ISBN 80-08-02814-9.
7. JÍRA, Otakar, Jaroslava RAMPOUCHOVÁ a Vladimír VESELÝ. *Základy lektorské práce*. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT, 2004. ISBN 80-86784-07-X.
8. KOHNOVÁ, Jana. *Další vzdělávání učitelů a jejich profesní rozvoj*. Praha: Univerzita Karlova v Praze - Pedagogická fakulta, 2004. ISBN 80-7290-148-6.
9. KOHNOVÁ, Jana a Iva MACHÁČKOVÁ (eds.). *Další profesní vzdělávání učitelů a jeho perspektivy: sborník z konference k 60. výročí založení Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2007, 176 s. ISBN 978-80-7290-303-0.

10. KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Současná mateřská škola a vzdělávací opora pro její učitele* in KOHNOVÁ, Jana. *Další profesní vzdělávání učitelů na Univerzitě Karlově v Praze. Sborník z konference k celouniverzitnímu projektu*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2005, 133 s. ISBN 80-7290-231-8
11. MEDLÍKOVÁ, Olga. *Lektorské dovednosti: manuál úspěšného lektora*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 168 s. Komunikace (Grada). ISBN 978-80-247-3236-7.
12. *Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání* [online]. České Budějovice, 2014 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://podpora-ms.pf.jcu.cz/>
13. PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2009, 271 s. ISBN 978-80-7367-567-7.
14. PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.
15. SKUTIL, Martin. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-778-7.
16. SPILKOVÁ, Vladimíra, Radka WILDOVÁ. *Kvalita učitele a jeho přípravy v kontextu měnících se požadavků na vzdělávání* in ASZTALOS, Ondřej, COUFALOVÁ, Jana (ed.). *Hledisko kvality v přípravě učitelů*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2010. ISBN 978-80-7043-869-5.
17. STARÝ, Karel, Dominik, DVOŘÁK, David, GREGER a Karolína DUSCHINSKÁ. *Profesní rozvoj učitelů. Podpora učitelů pro zlepšování výsledků žáků*. 1. vyd. Praha. Karolinum, 2012, s. 188. ISBN 978-80-246-20-86-9.
18. ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.
19. VETEŠKA, Jaroslav. *Trendy a možnosti rozvoje dalšího profesního vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Česká andragogická společnost, 2013, 167 s. Česká a slovenská andragogika. ISBN 978-80-905460-0-4.

20. Vyhláška č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérního růstu pedagogických pracovníků. In: vyhláška č. 317. 2005. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-317-2005-sb>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Struktura rozhovoru s účastnicí projektu

Příloha č. 2: Struktura rozhovory s kolegyní

Příloha č. 3: Struktura rozhovory s ředitelkou/vedoucí učitelkou

Příloha č. 1

Struktura rozhovoru s účastnicí projektu

1. Dobrý den, ráda bych Vás požádala o pár informací o Vás. Odkud pocházíte, kolik je Vám let? Jak dlouho učíte v mateřské škole?
2. Z jakého důvodu jste se přihlásila do projektu „Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání“?
3. Jaký kurz jste navštěvovala?
4. Když zmíním Váš kurz, jaké pocity to ve Vás vyvolává?
5. Byl pro Vás kurz přínosný nebo naopak zklamáním? Uvedte, prosím, důvody.
6. Byla pro vás některá témata kurzu již známá? Pokud ano, tak jaká?
7. Jaká témata se vás nejvíce zaujala?
8. Jak využíváte vědomosti získané na kurzu během praxe?
9. Jakým způsobem došlo k přenosu znalostí do Vaší MŠ?
10. Jak o sobě uvažujete jako o interním lektorovi?
11. Nabyla jste na kurzu dostatek vědomostí, abyste je mohla předávat dalším učitelům? Pokud ne, jaké informace byli pro Vás nedostatečné?
12. Přihlásila byste se opět do kurzu? A do jakého kurzu? A z jakých důvodů?

Příloha č. 2

Struktura rozhovory s kolegyní

1. Dobrý den, ráda bych Vás požádala o pár informací o Vás. Odkud pocházíte, kolik je Vám let? Jak dlouho učíte v mateřské škole?
2. Jakým způsobem jste s kolegyní konzultovaly vědomosti, které nabyly navštěvováním kurzu v rámci projektu „Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání“?
3. Využíváte vědomosti získané kolegyní z kurzu také Vy? Pokud ano, jaké?
4. Čím byl projekt přínosný pro Vaši MŠ?
5. Jaká úskalí vnímáte vyplývající z navštěvování kurzu kolegyní?
6. Jakým způsobem se promítly získané vědomosti do práce kolegyně s dětmi?
7. Jak se změnil pracovní stereotypy po nabytí vědomostí od Vaší kolegyně?
8. Kdybyste měla příležitost, přihlásila byste se na takovýto kurz také? Z jakých důvodů?

Příloha č. 3

Struktura rozhovoru s ředitelkou/vedoucí učitelkou

1. Jak jste se dozvěděla o projektu „Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání“?
2. Byly vaše kolegyně vstřícné k tomu navštěvovat tento projekt?
3. Myslíte si, že měl projekt přínos pro vaší mateřskou školu? Pokud ano, jaký?
4. Konzultovala s vámi kolegyně nové poznatky z kurzu? Jakým způsobem a jaké?
5. Vnímáte nějaká úskalí, která vyplývají z navštěvování kurzu? Pokud ano, tak jaká?
6. Pokud by tento projekt probíhal znovu, byla byste ochotná uvolnit kolegyně, aby mohly tento kurz navštěvovat?